

V 28. den měsíce září

Zabíjí svatého Václava, krále
českého.

Pane, požehnej, Otče.

Hle, nyní se naplnilo prorocké slovo, které řekl sám náš Pán Ježíš Kristus: Přihodí se zajisté v posledních dnech, a ty, jak se domníváme, jsou právě nyní, povstane bratr proti bratru svému a syn proti otci svému, a člověku budou jeho domácí nepřáteli. Neboť lidé budou k sobě nemilosrdní, ale Bůh odplatí jim podle skutků jejich.

[1] Byl jeden kníže v Čechách jménem Vratislav a jeho žena se zvala Drahomíra. I narodil se jim prvorozený syn a na křtu dali mu jméno Václav. Když povrostl a bylo třeba mu udělit postřižiny, otec jeho Vratislav pozval k nim jednoho biskupa s jeho notářem i s jeho duchovenstvem. V chrámě svatě Marie byla proň odzpívána mše, a potom biskup vzal hocha a postavil jej na rohu stupně před oltářem a požehnal jej slovy: „Pane Ježíši Kriste, požehnej tohoto hocha, jakos požehnal všechny své spravedlivé.“ A tak s požeháním byl postřižen. Proto se domníváme, že hoch po-
žeháním tohoto biskupa a jeho zbožnými modlitbami počal růst chráněn milostí boží. Jeho bába Ludmila dala jej vyučit v knihách slovanstských pod vedením kněze, a on si dobře osvojil jejich smysl. Vratislav pak jej poslal do Budče, tam se hoch počal učít knihám latinským a osvojil si je dobře. [2] Když otec jeho Vratislav zemřel, dosadili Češi na dědičný trůn jeho syna, kráze Václava. Jeho bratr Boleslav vyrůstal pod ním, neboť oba byli ještě malí. Ale matka jejich Drahomíra zajistila zemi a spravovala lid, dokud Václav nedospěl, a když dospěl, sám se jal spravovat svůj lid. Měl čtyři sestry, ty provdali a vybavili do různých knížectví.

Milostí boží vskutkan kníže Václav nejen se dobře naučil knihám, ale i ve víře byl dokonalejší. Všem nutným ukazoval dobrodiní, nahé odíval, lačné krmil, pooděné přijímal podle slov evangelia, vdovám nedával ukřivdit, všechny lidi chudé i bohaté miloval, přisluhoval služebníkům božím, kostely zlatem zdobil. Ježto věřil celým srdcem v Boha, konal za svého života všechny dobré skutky, jaké jen mohl.

[3] I zpychli mužové českí, vzdutí kníže jejich byl ještě mlád, a dábel vnikl jim do srdce dřív jako do srdce Jidášova, zrádci Páně, aby povstali proti svému pánu Václavovi jako Židé proti Kristu. Neboť je psáno, že každý, kdo povstává proti svému pánu, podoben je Jidáši. Ti tedy namluvili Boleslavovi: Bratr Václav tě chce zabít a dohodl se s toh se svou matkou a se svými muži.

Ti zlí psi i Václava před tím navedli, aby vyňal svou matku bez viny. Ale Václav byl si vědom, co je to bázeň boží, a ulekl se slova, jež dí: Oci otce svého i matku svou a milovat budeš svého bližního jako sebe samého. Aby splnil velkou spravednost boží, přivedl svou matku nazpět a velmi se kál a s pláčem pravil: Pane Bože, nepokládej mi to za hřích. A připomínal si též slovo proroka Davida, jenž řekl: Hříchů mé mladosti a mých nevědomostí nevzpomínej, Pane. Kál se tedy a ctil svou matku, ona pak se radovala z jeho viny a z dobroty, kterou konal. Neboť nejenže chudým a ubohým a pooděným a mnohým jiným ukazoval dobrodiní, jakož jsme shora řekli, nýbrž vykupoval i ty, kteří byli prodáni do otroctví. Na všech hradech vystavěl kostely velmi krásné a v nich se postaral velkolepě o služebníky boží z mnohých národů, kteří tam konali bohoslužby dnem i nocí podle ustanovení božích a jeho služebníka Václava.

A jak mu Bůh vložil do srdce, vystavěl kostel svatého Víta. [4] Boleslavovi však, bratru jeho, který byl proti němu naveden, zasel dábel zlobu do srdce, aby jej zabí, a tak nebyla spasena jeho duše na věky. Když se přiblížil den svatého Jimrama, muž byl svatý Václav zbožně oddán a veselil se v ten den, ti zlí psi pozvali Boleslava a konali s ním dábelskou poradu o jeho bratru Václavovi jako kdysi Židé o našem Pánu Ježíši Kristu.

...Kdykoli se někde slavilo posvěcení chrámu, jezdil Václav do všech chrámů. I vešel do hradu Boleslavova v neděli

Skut. ap. 2,
17
Mat. 13, 12
Mat. 10, 36
16, 27

Ex. 20, 12
Mat. 19, 19
Gal. 5, 14
Mat. 5, 15
Skut. 7, 60
Z. 25, 7

Jan 13, 2

Mat. 25,
35-36

na svátek Kosmy a Damiana. Když vyslechl mši, chystal se vrátit domů do Prahy. Ale Boleslav jej zadřel s podlým i zdravý nápoj. On tedy neodcházel, bratře? Vždyť máme a zahájil hru se svou družinou na hradě Boleslavově.

A tu se domníváme, že mu pověděli: Bratr Boleslav tě chce zabít. Ale on tomu neuvěřil a poručil to Bohu. Když nastala noc, shromáždili se ti zlí psi na dvorci jednoho z vrátnů beleském záměru proti jeho bratru. Neboť jako se kdysi Židé a radili, jak by svého pána knížete Václava zavraždili. I řekli: Až přijde na jitřní, tehdy si naň pošťáme.

[5] Časně zrána zvonili na jitřní. Jakmile Václav uslyšel zvon, řekl: Díky tobě, Pane, že ses mi dal dočkat tohoto jitra. I vstal a šel na jitřní. Hned v bráně jej dostihl Boleslav. Václav se naň ohlédl a řekl: Bratře, večeras nám dobře posloužil. K uchu Boleslava se naklonil dábek a zkrátil jeho srdce, že mu odpověděl: Nyní ti chci lépe posloužit. Po těch slovech udeřil jej mečem po hlavě. Václav se obrátil k němu a řekl: Co ti to napadlo, bratře? A po těch slovech jej uhopil a srazil na zem. Tu přispěchal jakýsi Tuza a šel Václava mu. Tu dva dábli řečení Tira a Česta ubili jej v bráně chrámové. Hněvsa pak přiskočil a probodl mu bok mečem. Václav ihned vypustil svou duši se slovy: V ruce tvé, Pane, poručím ducha svého (Luk. 23, 46).

V tom hradě zabili i jakéhos Mstínu, urozeného muže Václavova, ostatní pak hnali do Prahy, některé poraždili a jiní se rozprchli po zemi. I nemluváčka kvůli němu poraždili. Mnohé ženy provdali za jiné muže, služebnky boží vyhnaní a kdejakou dábelskost napáchali.

Tira pak řekl Boleslavovi: Pojďme a zabijme též i vaši matku, tak najednou oželíš bratra i matku. Boleslav však řekl: Nemá, kam by se poděla, dokud nebudeme hotovi s jinými. A odešli a nechal Václava rozsekaného a neukli-zeného.

[6] Tu kněz jeden Krastěj vzal a položil jej před chrámem a přikryl jej plachtou. Jakmile uslyšela matka, že její syn byl zavražden, přišla a hledala jej. A když ho spatřila,

s pláčem padla na jeho srdce a posbřala všechny údy jeho těla, neodvázila se však je odnést k sobě domů, ale umyla je a oblékla v příbýtku knězově, a pak je zanesla a položila do chrámu. A poněvadž se bála, že bude zavražděna, utekla do Charvat, takže Boleslav ji tu už nezastihl. I povolal jednoho kněze jménem Pavla, aby vykonal modlitbu nad tělem Václavovým.

Pohřbili potom účtyhodné tělo Václava, dobrého a spravdivého cítele Božho a mlouvnika Kristova, duše pak jeho odešla k Bohu, jemuž sloužil s nábožností a bázni. Krev jeho však po tři dny nechtěla vsáknout do země. Až třetí den, jak všichni viděli, krev jeho se ztratila a vzešla v chrámě nad ním, takže se všichni divili. Doufáme však v Boha, že se na přimluvy zbožného a dobrého muže Václava ukáže ještě větší zázrak. Neboť jeho utrpení se vpravdě vytvořvalo utrpení Kristovu a svatých mučedníků. Vždyť i o něm konali poradu jako Židé o Kristu, rozsekali ho stejně jako Petra a nemluváčka kvůli němu poraždili jako i kvůli Kristu. Byl pak zabít kníže Václav 28. dne měsíce září. Bůh udělil pokoj jeho duši na místě věčného odpočívání se všemi spravdivými, i s těmi, kteří kvůli němu byli pobiti, ač byli neviní.

[7] Bůh však nezanedbal své vyvolené na posměch nevěřících, ale shlédl na ně svým milosrdenstvím a obrátil jejich kamenná srdce na pokání a doznání hříchů (Ezech. 11, 19; 36, 26). Tak i Boleslav se rozpomenul, jak veliký hřích spáchal, modlil se k Bohu a všem jeho svatým a přenesl tělo svého bratra, spravdivého muže Václava, do Prahy a řekl: Zhléšl jsem a svého hříchu jsem si povědom (Ž. 50, 5—6).

Uložili jej v kostele svatého Víta, po pravé straně oltáře dvanácti apoštolů, kde sám řekl při stavbě chrámu. Bylo pak přeneseno tělo knížete Václava, mlouvnika Kristova, 4. den měsíce března. Af Bůh umístí jeho duši v lůně Abrahamově, Izákově a Jakubově, kde odpočívají všichni spravdiví a čekají na vzkříšení svých těl v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž sláva na věky. Amen.